

MAGYAR NEMZET

Csütörtök, 1975. október 2.

Meddig sülyed az Egyetemi Könyvtár

Dr. Mátrai László akadémikus 1975 tudományos Állami Díjat kapott tudományos és tudomány-szervező munkájáért, egész életművéért. Ennek az életműnek fontos része az Egyetemi Könyvtárban végzett több évtizedes tudományos tevékenysége. Most mégis filozófiai, esztétikai, vagy könyvtártani előadás helyett egy órája már a metróról, műszaki kérdésekről, beadványokról, rendelkezésekről beszél. Vajon miért érdeklődik tudós hivatásaitól oly távoleső téma iránt annyira, hogy még az asztalán is csupa műszaki könyv, feljegyzés, levelezés?

1.

— 1971. május 26-án a Metró Beruházási Vállalat vezetősége megkereste az Egyetemi Könyvtárat és közölte, hogy az észak-déli vonal építése érinteni fogja a könyvtár épületét is, mivel a Felszabadulás téri állomás szellőző alagútja a Károlyi-kert irányában a könyvtár alatt halad majd át. Ennek következtében az épület 4–8 centiméteres sülyedése várható. Ezután az egyetem rektora megrendelte az Egyetemi Könyvtár épületének statikai vizsgálatát. Többszöri sürgetésünk, utánajárásunk ellenére a szakértői vélemény máig sem készült el.

— 1973. január végén, február elején megkezdődött a szellőző alagút készítése — robbantással. A robbantások hét-nyolc napon át előbb éjszaka, majd nappal is folytak. Ezt követően a METRÓBER talajmechanikai mérései csakhamar jelezték az újabb sülyedést. A falakon és mennyezeten repedések keletkeztek, majd szélesedtek és szaporodtak. Ma már több terem távol-ságba átláthatunk a „falakon” keresztül.

— A veszélyt látva, az egyetem műszaki osztálya 1973. március 21-én tanácskozást hívott össze, amelyen a METRÓBER és a BUVÁTI szakemberei is részt vettek. A METRÓBER és a BUVÁTI képviselőinek akkori véleménye szerint az épület további sülyedése várható. A sülyedés elérheti a 12–15 centimétert is, ami elkerülhetetlenül további károsodásokat, repedéseket okoz majd.

2.

— A fővárosi tanács közlekedési főigazgatósága 1973. június elsejére összehívta az észak-déli metróvonal építésének engedélyezésével foglalkozó értekezletet. Ezek szerint az építés korábban kezdődött, mint ahogy a fővárosi tanács a metró útvonaláról az engedélyt véglegesen megadta. Ezen a megbeszélésen a könyvtár igazgatóhelyettese közölte: a tapasztalatok komoly aggodalomra adnak okot, mivel a sülyedés már akkor meghaladta a terv szerinti maximális nyolc centimétert, a mennyezetet már két helyen alá kellett dűcolni. Kérte, hogy az Egyetemi Könyvtár épületének és a benne őrzött nemzeti kincsnek a védelmére a lehető legnagyobb gondosság fordíttassék. Ezt a felszólalást 1973. június 5-én írásban is megküldték a fővárosi tanács közlekedési főigazgatóságának.

— 1973. augusztus 21-én — az akkori művelődésügyi miniszter közvetítésével feljegyzést juttattunk el az Építésügyi és Városfejlesztési miniszter első helyettesének — folytatja Mátrai László főigazgató. — Ebben segítséget kérve feltártuk az Egyetemi Könyvtárat fenyegető súlyos veszélyt. Választ nem kaptunk, annak ellenére, hogy az akkori művelődésügyi miniszter jelenlétemben megkérte az illetékeseket az Egyetemi Könyvtár épületének fokozott védelmére.

— Az év közben még bekövetkezett kisebb-nagyobb aládűcolások után 1974. január 18-án beigazolódott, hogy az aggodalom nem volt alaptalan. Az aznap tartott műszaki szemle és a statikus szakvéleménye alapján az V. kerületi tanács műszaki osztálya elrendelte a nagy olvasóterem azonnali bezárását (vizsgaidőszakban!). Kötelezték a könyvtárat az egyik raktárhelyiség kiürítésére — a törzsállományból kereken 40 ezer kötet könyv áthelyezésére. A főigazgatói lakást is súlyos károsodás érte: 4

szobája közül a legnagyobb lakhatatlanná, a fürdőszoba használhatatlanná vált. A lakás területe 41 százalékkal csökkent; szükségülakássá degradálódott.

— A súlyos helyzetre való tekintettel a művelődésügyi miniszterhelyettes 1974. február 6-án levelet írt a fővárosi tanács elnökének. Ebben kérte az Egyetemi Könyvtár épületének műszaki vizsgálatát, a főigazgatói szolgálati lakás életveszélyessé válása miatt — mivel abban két család lakik két kicsi gyerekkel — javasolta egy megfelelő nagyságú csere-lakás sürgős kiutalását is. A miniszterhelyettes kérését az ELTE rektora is támogatta. Az elutasító választ a fővárosi tanács elnöke helyett az V. kerületi tanács lakásosztálya küldte meg 1974. március 29-én.

3.

A főigazgató folytatja a történetet:

— A metró építése közben az Egyetemi Könyvtárnak okozott súlyos károsodások miatt — mivel azok nyilvánvalóan gondatlanságból és műszaki előrelátás híján következtek be — 1974. február 6-án feljelentést tettünk ismeretlen tettes ellen a Magyar Népköztársaság legfőbb ügyésznél. Beadványunkra a legfőbb ügyész helyettese 1975. augusztus 12-én választ adott. Közölte: „A szakértői vélemény szerint az épület sülyedését előidéző okok egyértelmű meghatározása nem lehetséges, ezért a tervezői, beruházói és kivitelezői tevékenységet végzők személyi felelősségének megállapítására intézkedni nem áll módjában.” Végül tudomásunkra hozta, hogy az Egyetemi Könyvtár épületében keletkezett károk helyreállítására kötelezték a beruházó vállalatot. A helyreállításra az építkezés befejezése után, az tartalmát figyelembe véve 1976 közepére kerülhet sor. Abban, hogy az okozott kárt az okozónak kell helyreállítania, a Polgári Törvénykönyv ismeretében eddig sem kételkedtünk. Ahhoz azonban, hogy 1976 — a jövő év — közepéig a helyreállítás valóban megvalósulhasson, a kár nagyságát és a munkatempót tekintve már most javában dolgozni kellene.

— A környék lakóinak tájékoztatására a Hazafias Népfőnt V. kerületi szervezete 1974. március 28-án találkozót rendezett. Ezen a statikai feladatok ellátásával megbízott BUVÁTI képviselője kijelentette, nincs tudomása arról, hogy a metró építése közben a pesti oldalon bárhol is robbantottak volna. (Jóllehet ezt hallani is gyakran). Év közben a kutatótermet és az egyik munkaszobát kétszer kellett aládűcolni, védőtetővel ellátni és még egy raktártermet kiüríteni.

1975 márciusa óta a METRÓBER folyamatosan közli a statikai mérések eredményét. A legutóbbi, augusztus 22-i szerint az épület sülyedése 14,5 centiméternél tart.

L. T.